

A lap szellemi közlésére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap. Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előzetes árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyitlított papírtára 50 fillér.

MURAKÖZ

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.Kiadó és lap tulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A harmadik magyar hadi kölcsön.

A hosszan elhúzódó háború szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadi kölcsön bocsáttassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter ezáltal kizárólag az első hadi kölcsön címleteinek megfelelő, 6 százalékkal kamatozó adómentes járadékkölcsönkötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát a harmadik hadi kölcsön kibocsátásánál is közvetlenül fordul a közönséghez, a mint ez a legutóbb a Német birodalomban is történt. — A kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás november 17-ig bezárólag fog megtartatni. Aláírási helyekül szerepelnek az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

A kibocsátásra kerülő és 6 százalékkal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláírások az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:

a) 1915. évi október 30-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 10 fillér,
b) 1915. évi október 30-át követő időben 1915. évi november hó 17-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 40 fillér,

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módokat vételik igénybe, úgy változatlanul 98 korona.

A harmadik hadi kölcsönnél is a legkisebb jegyzetelhető összeg 50 koronában van megállapítva, hogy így a kölcsön jegyzése a legszélesebb néprétegek részére is lehetővé tétessék.

A harmadik hadi kölcsön kötvényei 1915. november 1-től kezdődőleg évi 6 százalékkal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1916 május 1-én esedékes. — Az aláírás, illetve befizetés napjától a folyó évi november 1-ig terjedő időre eső kamatok akként térítelnek meg, hogy a folyó évi október hó 31-e előtti eszközöket jegyzéseknél, illetve befizetéseknél a kötvények aláírási ára 30 fillérrel kisebb összegben van megállapítva, mint az ezen időpont után történő jegyzéseknél.

Az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helynél fizetendő be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál a részletekben történő befizetés is meg van engedve, de ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10 százaléka biztosíték-

képen leteendő és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898: XXIII. t.c. alapján alakult országos Központi Hitelszövetkezettel készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart. A részletek pedig az aláírási helynél a következőképp fizetendők:

a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 7-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 18-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 28-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1916. január hó 8-ig.

Az utolsó részlet befizetése alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

A m. kir. pénzügyminiszterium fentartja magának azt a jogot, hogy előre közzételendő három havi előzetes felmondás mellett ezt a kölcsönt egészen vagy részben, névértékben visszafizeltesse, azonban az esetleges felmondás — ép úgy, mint a második hadikölcsön 6 százalékkal kamatozó kötvényeinél — 1921 május 1-ét megelőző időre nem történhetik meg.

A kamatok ép úgy, mint felmondás esetén a kölcsönkötvények tőkeértéke minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizetelt ki.

A harmadik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete, az utóbbi hónapoknak a háborút eldöntő fényes győzelmei és ennek folytán annak kétségtelen és világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem győzelmes befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja: biztosítékai annak, hogy a harmadik hadikölcsön jegyzésének eredményében az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírásió ismétellen fényes bizonyítást tevő közgazdasági ereje előreláthatólag még impozánsabban fog megnyilvánulni, mint az első és második hadi kölcsön alkalmával.

A háztartási fémtárgyak rekvirálása.

— A rekvirálási árak. —

Tudvalevően a fémbehozatal megnehezítése folytán a háztartási tárgyak leigálására kerül a sor. Ezt megelőzőleg azonban módjában lesz mindenkinek, hogy a rekvirálási áraknál magasabb árakon önként ajánlja fel mindama fémtárgyakat, amelyek a háztartásban vagy lakásban találhatóak. Németországban és Ausztriában száz- és százszor métermázására rug a közönség részéről följajánlott háztartási fémek nagy mennyisége, nem lehet kétkelkedni, hogy a ma-

gyar közönség sem fog az osztrák és a német polgárság lelkesedése mögött elmaradni.

A múlt héten megjelent honvédelmi miniszteri rendeletek egyes háztartási fémtárgyaknak hadi célokra való igénybevételét és beszoállítását rendelték el. E rendeletekkel hadi célokra igénybevételtek és beszoállítandók ama tárgyak, amelyek tiszta nikkeltől, vörösrézről, sárgarézről, bronzból és tombakból készültek, még pedig: Tiszta nikkeltől és vörösrézről: főzőedények, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, sütőformák, főző-, gyümölcsbefőző (lekvár), fagyaltkészítő és egyéb üstök, sima egyszerű asztali készletek, mint például: tálcaik, tálak, hütlök, gyertyatartók és más efélék, beszoállítandók továbbá: mosdóüstök, a tűzhe-lyekre beépített vízmelegítők, viztartók és fürdőkádak vörösrézről. Mindezek a vörösréz-tárgyak akkor is beszoállítandók, ha ónoza vagy esetleg más fémmel csupán bevonva vannak is; konyhaszerek, mosár-tartók, habüstök és egyéb üstök, egyszerű gyertyatartók, vasalók, sima tálcaik, egyszerű parázstartók, kályhaelőlekek és hasonló sárgarézről, tombakból és bronzból. Ezenelkül a sárgarézről készült egyszerű sima függöny és egyéb rudak (csövek) és azok tartói, lépcsőszőnyegfogantyúk és védőrudak (csövek), sárgarézről, amennyiben azok könnyen le-szerelhetők és betétük nincsen vagy könnyen eltávolítható. Ezzel természetesen csupán nagy általánosságban van megnevezve a rekvirált fémtárgyak, azonban a rekvirálási kiterjed az itt fel nem sorolható, a háztartásokban használt egyéb fémtárgyakra is. Műtörténelmi, iparművészeti vagy egyéb nagyobbértékű, tehát dísz tárgyakat nem rekvirálnak, mint ahogy nem terjed ki a rekvirálási a háztartásokban levő ajtó- és ablakillincsekre, csillárakra, lámpákra, butor-verelekre, vízvezetékcsapokra, sárgarézágyaakra, fémekből készült asztalokra és más egyéb ezekhez hasonlókra. A beszoállításra kötelezett fémtárgyak mellett természetesen önként beszoállíthatók minden itt fel nem sorolt fémtárgyak is, amelyek a loszergyártás céljaira beolvastásra alkalmasak.

A beszoállítási kötelezettség kiterjed: 1. olyan iparüzökre és kereskedőkre, akik az említett tárgyakat előállítják vagy ezekkel kereskednek, s azokra, akik ily tárgyakat más részére őrizelben tartanak. Ezenfelül 2. háztartásokra, háztulajdonosokra, a szállodás-, vendéglős- és kávé-ipar, ugy-szintén a sütő- és cukrász ipar körébe tartozó vállalatokra, egyesületekre (klubokra), rendházakra, kórházakra, szanatóriumokra, üdülőtelepekre, fürdőkre, tan- és nevelőintézetekre, tápintézetekre és egyéb intézetekre.

Különös figyelmet érdemel, hogy a m. kir. honvédelmi miniszteri rendeletekkel igénybevevett és fémtárgyak, birtokosai által más tárgyakká fel nem dolgozhatók és el nem idegeníthetők. Meg van azonban en-

gedve, hogy az igénybevett tárgyakat tulajdonosaik az Országos Hadsegélyező Bizottság »Fémet a hadseregnek« albizottsága vagy az Uránia Országos Nővédő Egyesület részére ajándékképpen cseretárgy ellenében átadhassa.

A fémtárgyakat eladni csupán a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja Részvénytársaságnak, illetve az e társaság által a Magyar Vaskereskedők Országos Egyesületével karöltve kijelölt Jogosított Hadifém-Beváltóhelynek van megengedve.

E »Jogosított Hadifém-Beváltóhelyek« a megjelent miniszteri rendeletek értelmében ez évi november 30-ig váltják be azonnali készpénzfizetéssel az oda önként hozott fémtárgyakat.

Ezeket a helyeket a fémbeváltás a honvédelmi miniszteri rendelettel november 30-ával élelbelépő rekvirálási áráknál a m. kir. honvédelmi miniszter által megállapított magasabb árakon történik Ezek a beváltási árak minden beváltó-helyen feltűnően fognak kifüggeszteni, minthogy a Jogosított Hadifém-Beváltóhelyek csupán a Fémközpont hivatalos jegyzéke ellenében fogják a beváltott fémet ellenértékét folyósítani, még pedig különként: tiszta nikkeltárgyakért 15 koronát, más anyagból való alkatrészek nélkül vörösréz-tárgyakért 5 korona 50 fillért, egyéb vörösréz-tárgyakért 5 koronát, tiszta sárgarézlemezről és tombaklemezről készült tárgyakért, más anyagból való alkatrészek nélkül, 3 korona 75 fillért, tiszta sárgarézlemezről és tombaklemezről készült tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 3 koronát, tiszta öntött sárgarézről való tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 2 korona 50 fillért, tiszta öntött sárgarézről való tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 2 koronát.

Nikkellel, vörösrézzel vagy sárgarézszel bevont vagy lemezelt és lényegükben más anyagból való tárgyakat nem vesznek meg.

Lengyel testvéreinkért.

A Magyar Lengyel Egyesület nevében báró Nyáry Albert a következő lelkes hangú főhívtást intézi a Muraköz szerkesztőségéhez, illetve a szerkesztőség utján Csáktornya és Muraköz szabadságszerető közönségéhez:

Milyen tisztelt Szerkesztőség! Nem tudhatjuk, messze vagy közel van-e az idő, mikor nemzetiek forró imádságának és áldásával kísért szövetséges hadseregek a békét parancsolják a letört ellenségre, miként nem is sejtjük, melyik lésezen a nap, mikor Isten ege alatt béke köszönt a véráztatta szomorú tájakra is, de nem is várhatunk az utolsó pillanatra; most kell, most akarjuk szabadságszerető nemzetünk történelméhez illően, szívünknek a lengyel nemzetért való dobbanását hallatni, most, amikor a rombadult városok, feldúlt családok, ezer borzalom, tenger fájdalom és annyi könny árán, már ébred a cári horadák vértől feketélő karmiból kiszabadult Lengyelország! Napok előtt a magyar törvényhatóságokhoz fordultunk, hogy azon érzések jegyében, melyek évszázadok bujában és örömlében testvérré tették a magyart a lengyelrel, — emeljék fel szavukat multjukhoz méltóan, a háboruban legérzékenyebben sújtott, a megpróbáltatás rettentő óráit átszenvedett, szabadságát váró lengyel nemzetért, mely

bánatos, fáradt lelke egész bizodalmaival és reményiségével tekint azokra, kiknek módjukban lesz dönteni a lengyeliség jó sorsáról. Ma a nemzet sajtójához, a sajtó minden munkásához küldjük kérésünket, hogy tollának, lelkesedésének erejével szárnyat adjon a magyar százezrek impozáns módon való megnyilatkozhatása céljából ama gondolatunknak, hogy a békekongresszus elé kerülendő tömeges aláírások révén sorakoztessék és szólaljon meg a nemzet minden rétege, a lengyel nemzet és annak törekvései iránti rokonszenv bizonyosságul is. Mely kérésünket, a lengyel nemzet ügyét amenny is oly szíves szeretettel felkaroló magyar sajtó és az igen tisztelt szerkesztőség jóindulatába és barátságába ajánlván, vagyunk

hazafias üdvözléssel:

A Magyar Lengyel Egyesület.

Az egyesülettől aláírási ívet kaptunk azzal a kéréssel, hogy azt a városban, annak dokumentálására, hogy a lengyel nemzet óhajaival magunkat azonosítjuk, minél szélesebb körökben aláírassuk. Az óhajnak eleget teszünk. Kitéttük kiadóhivatalunkban, a Strausz-féle könyvkereskedésben, azzal a kívánsággal, hogy azt városunk minden számottevő hazafias polgára becses aláírásával megtisztelje.

A szerkesztőség.

K Ü L Ö N F É L É K .

Csata után . . .

Teljesül immár az,
Mi után vágyódtam . . .
Ütközet mezőjén
Fekszem elhagyottan.

Tagjaimban érzem,
Hogy már nemsokára
Út a földi létnek
Utolsó órája.

Ellenséges golyó
Találta testemet,
Hazámért áldozom
Immár az életem.

Többé nem kerülök
Muraköz tájára,
Hol a visszatértem
Édesanyám várja.

Oh, ha most ápolna
Engem ő, a szegény,
Tanúja lehetne
Mikép halok meg én.

Utolsó szavaim:
Jézusom irgalom!
Érted és Hazámért
Életemet most adom.

III. Szivoncsik Antal.

— **Kitüntetett gazdasági tudósító.** A földmivelésügyi miniszter Szentek Dezső breznóbányai földmivesszolgái igazgatót, volt csáktornyai tanítóképző intézeti gazdasági tanárt, a gazdasági tudósítás terén számos éven át kifejtett eredményes működése elismerésüül elismerő oklevéllel tüntette ki.

— **Zalán Gyula fogsága.** Zalán Gyula országgyűlési képviselő Przemysl elestekor szintén orosz hadifogságba került és azóta nem érkezett hír róla. Most a nemzeti munkapárt országos köre a következő távlatot kapta Krasznnojarszkból: Gottlob gesund. Die herzlichsten Grüsse sendet in treuer Anhänglichkeit Julius Zalán. (Hála Isten egészséges vagyok. A legszívesebb üdvözléssel küldi hűséges ragaszkodással Zalán Gyula.)

— **Megbízás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a csáktornyai m. kir. áll. elemi népisk. tanítóképző intézetnél a nevelői teendők ellátásával Vrabély János és Huber Antal okl. tanítókat bízta meg.

— **Nyugdíjazás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Besztercezyne Todor Margit csáktornyai áll. po'g. isk. tanítónőt ideiglenesen nyugdíjazta.

— **Köszönetnyilvánítás.** Friedrich Lipót New York a csáktornyai izr. nőegyletnek 1000 K-át adományozott — az általa m. évben létesített Cora Bruhl Friedrich alapítvány kibővítése céljára. A nemes szívé adományért hálás köszönetet mond Wollák Rezsőné elnök.

— **A Hadsegélyező Hivatal tájékoztatója.** A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala képes tájékoztatót adott ki feladatairól, az elesett hősök özvegyeit és árvaít, valamint a rokkantak alapját gyarapító jótékonyági akcióiról, továbbá a Hivatal jótékonycélú kiadványairól és propaganda cikkeiről. Az izléses gonddal összeállított tájékoztatót levéلبeli kérelemre készséggel küldi meg minden érdeklődőnek a Hadsegélyező Hivatal gyűjtő és propaganda osztálya (Képviselet).

— **A tanítók önkéntességi joga.** Sokat vitatott kérdés, vajjon ama tanítók, kik a Véderőtörvény élelbeléptetése előtt, mint póttartalékosok, teljesítettek katonai szolgálatot, az önkéntességi kedvezményben utólagosan részesülnek-e? A katonai parancsnokságok ebben a tekintetben rendszerint merev álláspontot foglalnak el a póttartalékos tanítókat, ebbeli kérésökkel a legtöbb esetben elutasítják. Pedig a Véderőtörvény-Utasítás I. rész 90. §-ának 16. pontja alapján a tanítók egyéves önkéntesi kedvezményben részesíthetők. Ezért az elutasított tanítók felelőbizottsággal jogosan a m. kir. honvédelmi miniszterhez fordulhatnak, aki egyedül illetékes fórum egyévi önkéntességi ügyekben s aki minden egyes esetben eddigelé a tanítóknak ezt a kedvezményt megadta. Illetékes helyen kijelentették, hogy a honvédelmi miniszter a póttartalékos tanítók egyévi önkéntességi kedvezményének biztosítására rendeltet fog kibocsátani.

— **Köszönetnyilvánítás.** Zalavármege nemesi pénztári és alapítványi választmányja, a csáktornyai hadsegélyező (jótéلب) bizottság céljaira 100 K-1 volt kegyes megszavazni és kiutalványozni, mely nagybecsű adományt ez uton is hálás köszönetemet nyilvánítom. dr. Hajós Ferenc, országgyűl. képvis. mint a bizottság elnöke.

— **A Csáktornyai Takarékpénztár R. T.** -nak a III-ik hadkölcson tárgyában lapunk mai számában közzétett hirdetésényére t. olvasóink figyelmét felhívjuk.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Kovács Etelka, Básek Kálmán, Tárnok Mária.

— **A mi hőseink.** A hadügyminiszterium kibocsátott lajstromában a következő muraközi neveket találkoztunk: Elestek: Golubics Pál Dushely, Hajdu István Ujudvar, Blazsincsis György Alsópusztafa, Csavnicvár Márton Végfalva, Poszavec István Drávanagyfalu. — Fogságba estek: Branusa István Belicza, Kusanecz Ignác és Jagecz József Csáktornya, Vranovics Lujács és Dudics Tamás Damása, Zsibret Mátyas Dékanfalva, Bisztrovics Imre Vizsientgyörgy, Sznopek Balázs és Habus Mátyas Kotor, Csanádi Lőrinc Alsópálfa (Omsk), Csesznyák Márton és Hajdinyák Mihály Alsódomború (Omsk).

Dezsgyék János Légrád (Omsk), Furst Pál Zsedény (Omsk), Golubics János Szentmária (Omsk), Goricsanez György Ligetvár (Omsk) és Kanizsai Mihály Muravid (Omsk). — **Megsebesültek:** Brankó János és Jankovics Antal Perlak, Karaj István Szelencehegy, Kranecz Mihály Muravid, Madelán Mihály Muragárdony, Pocsándi Mihály Alsódomború, Pongrácz Albert Muracsány, Rebernik Antal Gáborvölgye, Repkó Szaniszló Stridóvár.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgó színház mai előadásainak műsora: Hadi h. r. adó (szenzációs harctéri felvételek); A szőszegő (színjáték 3 felvonásban); Csintalan kisasszony (vígjáték 3 felvonásban). Az előadások d. u. 5 és este 8 órákor kezdődnek.

— **Gyűjtsünk csalánt és vadgesztenyét.** A hadvezetésnek bizonyos czélokra csalánzárra és vadgesztenyére van szüksége. Friss, de levélnéküli csalánzár métermázsájáért 2 koronát, teljesen csörgőszáraz levélnéküli csalánzár métermázsájáért 4 koronát fizet. A vadgesztenyét egy megállapított napi áron veszi át. Asszonyaink, gyermekeink üres óráikat igen hasznossá tehetik ezek gyűjtésével. A csalánzár a föld felett vágandó le, nem szabad a gyökert is kihuzni! A csalánlevelek, egy kéziműtással eltávolítandók és a megmaradt csalánzárak kévébe összekötve szellős helyen megszárlítandók. Az összegyűjtött mennyiségről a nagykanizsai m. kir. 20 honvédelmagozred pótzászlóalja egy levelezőlapon értesítendő, aki az átvételről gondoskodni fog.

— **A háború.** A biztató sikerrel megindult szerb offenzíva hatalmas lendülettel fejlődik. A német, magyar, osztrák seregek észak felől, a bolgár katonaság pedig a kelet felől szorongatja az élethalálharcot küzdő makacs szerbián torkát. A szövetséges hadak a múlt heti harcokban Belgrádtól délre 35, Szemendriától 15 s Pozarevacotól 30 km-nyire jutottak, miközben Pozarevacot, Obrenovacot s Sabacot elfoglalva a Macva nagy részét birtokukba vették s Belgrádtól dél felé Ripanjen tul is kitolták hadállásaikat. Legkeményebb diója a múlt hét küzdmeinek Avala hegynek ostromlalt történt bevétel volt, amivel Szerbia északi részének ugyszólván a kulcsa került birtokunkba. — Jelentékeny eseményül járt a bolgárok támadása is. A bolgárok egész határvonalukon támadtak a szerbek ellen, csodás eredménnyel. A harcvalon Strumicától egész Negotinig terjed. S mialatt a szövetségesek a Morava völgyében nyomulnak előre, a bolgárok főleg a szaloniki-nisi vasút ellen intézik összes támadásaikat, hogy így az Égei tenger s a Románia közli forgalmat elvágja s lehetlenné tegye. A vitéz bolgár csapatok két helyen már meg is szállták a fontos vasutat, a fővonalat Vranjánál s a Románia felé vezető szárnyvonalat Zaječsraúnál. Ezzel az antanok lehetlenné tették a bolgárok a Szalonikiban partra tett francia-angol csapatoknak Szerbiába való szállítását, mert erre a célra azt az egyetlen vasutjukat használhatták volna fel. A vasúti vonalak ellen irányuló akció kapcsán Zaječsraon és Vranján kívül még elfoglalták a bolgárok Negotint, Knjazsevácot, Egri Palánkát, Istübet, Radovistét és Kocsanát s egyre jobban közelednek Kumanovo felé, melynek környékén az első balkáni háború egyik legnagyobb és legvéresebb ütközete játszódott le.

— **Habár a Szerbiában folyó harcok előtérben állnak, azért nem csekélyebb jelentőségűek az oroszországi harcok sem.** Itt egyfelől Hindenburg harcai vonják magukra figyelmünket, melyekkel Dünnaburg és Riga elfoglalását érlelik; másfelől a Sztír mellett folyóknak nehéz harcok Cartorisztól nyugatra és Kulikoricztól keletre, melyekben a mi véreink vertek vissza erős támadásokkal, miközben 1800 orosz fogtak el és jelentékeny hadisákmányra is tettek szert. — Az olaszokkal is véres tusáink folynak az egész délnyugati harcvalonon: Tirolban, a Dolomitokban, a Karni nyergen s a tenger-melléken. Hős katonáink azonban az ellenséges gyalogság és műszaki csapatok közelései kísérleteit mindenfelé fényesen megbiúsították.

— **Elítelt királysértő.** Pasarics Lajos csáktornyai kovácssegéd szeptember 24-én egyik csáktornyai kocsmában a királyról sértőleg nyilatkozott. Ezért királysértési pert indítottak Pasarics ellen, mely a napokban tárgyalattott a pécsi kir. törvényszék előtt. Pasaricot másfél havi államfogházra s 40 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Az elítelt az ítélet ellen felebezett.

— **A piaci hiénák ellen.** A belügyminiszter a piaci uzsora ellen erélyes intézkedésekről szóló rendeletet bocsátott ki. Ertesült a miniszter, hogy a hatósági árakat sehol nem tartják be, sőt azoknak túllépése megtorlásban sem részesül. E helyzet fennmaradását minden erővel meg kell akadályozni. A kihágási esetek felderítését illetőleg ismeri a nehézségeket a miniszter s tudja, hogy ennek sikere a közönség támogatását feltételezi. Az összes közéleti és rendőrhatalóságok feladata nemcsak abban áll, hogy a konkrét feljelentések alapján hatáskörüknek megfelelően eljárjanak, hanem abban is, hogy állandóan figyelemmel kísérjék a felmerülő jelenségeket, s mindent tegyenek arra, hogy elriasztó példát állítsanak a hazafiatlan elemek elé, akik a mostani történelmi időkben nem átalják önsök érdekeiket a közönség fölébe tenni. A belügyminiszter felhívja a vármegyék alispánjait, hogy úgy a közönségnek felvilágosítása mint a hatóságok utasítása által mindent tegyenek meg, ami a hatóságilag megállapított árak megfelelő érvényesülése érdekében szükséges.

— **A burgonya maximálása.** A hivatalos lap október 5-én közölte a burgonya legmagasabb árának megállapítására vonatkozó rendeletet. A rendelet szerint: A burgonyáért követhető legmagasabb ár métermázsánként (100 kg) tiszta súlyra a következőképpen állapítatik meg: az étkezési burgonyáért, nevezetesen a Rózsá, Hőpohely, Magnum bonum, K. fl. továbbá a sárgahéjú és husú burgonyáért 1915. évi október 31-ig bezárólag 9 korona, november 1-től 30-ig bezárólag 9 50 fillér, december 1-től 31-ig bezárólag 10 korona, 1916. évi január 1-től február 29-ig bezárólag 10 korona 50 fillér, március 1-től május 31-ig bezárólag 11 korona; minden más burgonyáért 1915. évi december 31-ig bezárólag 8 korona, azontul 9 korona. Ezt a legmagasabb árát, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is, csak nélkül, készpénzfizetés mellett történő eladás esetre kell érteni. A rendelettel megállapított legmagasabb árak 1915. évi október hó 10 napján léptek életbe.

Ezen a napon tul burgonyát a megállapított legmagasabb árán drágábban árusítani tilos.

— **Fülméntésre ajánlott köztisztviselők.** A belügyminisztertől rendelet érkezett Zala vármegye alispánjához, akinek figyelmét felhívja arra, hogy a tisztviselők katonai szolgálat alóli fölméntése tárgyában teendő előterjesztéseknél az idősebb korosztályú tisztviselők föltétlen előnyben részesítendők a fiatalabb korosztályakkal szemben.

— **Rekvirálják a kukoricát Zalában.** Igen jelentőségteljes és nagyfontosságú távirati utasítás érkezett a zalavármegyei alispán hivatalához. A rendelet közli a vármegye alispánjával, hogy a kormány elrendelte a tengerikészletek összeírását s egyben meg is jelölte azokat a közigazgatási szerveket, amelyek az összeírás munkáját végezni kötelesek. Az összeírás előkészítése annak a terynek, a melyet a földművelésügyi és belügyminiszteriumban már huzamosabb idő óta készítenek elő. A kormány ugyanis rövid időn belül elrendeli a tengerikészletek rekvirálását. A rekvirálást a Haditermény részvénylárság utján végezteti a kormány s ezenkívül egyes rekvirálási központokon kormánybiztosok fognak fölügyelni a rekvirálás menetére. Igen komoly gazdasági érdekek teszik szükségessé, hogy a kormány a tengerikészlet igazságos elosztása érdekében az országos rekvirálás módszerét vegye igénybe. A tengeri-ekvirálás szükségessége leginkább az állattenyésztés érdekeinek megóvása céljából történik s ezzel kapcsolatosan természetesen a fogyasztó közönség szempontjait is szem előtt tartotta a kormányhatalom, mert az állattenyésztés támogatásáért akar az esetleges hushiányon segíteni. Zalamegyében, tek nttel a murakózi, speciálisan kukoricatermesztő vidékre, igen nagy eredményeket lehet várni az idejekorán elrendelt tengeri-ekvirálástól.

— **A hadifoglyoknak feladott pénzküldemények reklamálása.** A Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatal újabban ismét sok megkeresést kap, amelyekben az ithoni hozzátartozók a hadifoglyoknak küldött pénzküldemények reklamálását kérik. A Hivatal ez ökből ismét figyelmezteti a közönséget, hogy reklamációknak semmi gyakorlati értékük nincs. Reklamációnak csak abban az esetben van értelme, ha a hadifoglyot a pénz feladása után helyezték át más fogolytáborba. A Hivatal ezuttal azt is szükségesnek tartja a közönség figyelmébe ajánlani, hogy hadifoglyoknak borítékba helyezett levelet megnyitni sem lehet küldeni. Kizárólag levelezőlapok használata van megengedve. Leveleket a cenzura és a posta nem továbbít és a Hivatal kénytelen azokat a feladóknak visszaküldeni. Hadifoglyoknak tehát c-akis levelezőlapokon lehet írni abban az esetben, ha a hadifoglyok pontos címe ismeretes.

— **Tanonok felszabadítása.** A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét az iparos és kereskedőtanoncok tanviszonyának a háboru következtében szükségessé vált kivételes szabályozása tárgyában. A rendelet szerint mindazoknak az iparos és kereskedő tanoncoknak tan dejt, akik a háboru alatt katonai szolgálatra vonulnak be, befajeztatnak kell tekintetni, ha a szerződéses vagy tanidőnek legalább kétharmad része letelet, vagy ha a tanonc e minőségben legalább huszonegy hónapig működött.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Odgovornu urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Sradnikki:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Šabac i Obrenovac je naš.

Grčka s nami drži. - Gible se tronuš srbskoga kralja. - Dajmo peneze na posudu orsagu za taborske stroške, ako hoćemo do kraja prevladati naše neprijatelje i ako s čim predi hoćemo mir. - Antant na Balkanu. Zaprti put pred srbskom vojskom. - Na čeli liniji retiriraju srbi. - Na Balkanu se prehitu boj. - Slavne bitke su zadobili bulgareci, 2000 srbov su vlovili i 12 štukov zaplienili. - Bulgareci su ulazili u Vranju.

Kak stojimo na bojnomo polju?

(M. J.) Od česa su se rusi, francuzi, englezi, pak talijani bojali, to se je u prošlim tjednu dogodilo. Bulgari su 14 ga ovoga meseca svoje vojske proti Srbiji poslali. Zabadava su drkali ministri naših neprijateljah, u glavni varaš Bulgarske, u Sofiju, da k sebi privineju bugare, ali barem, da jih posvadiju s rumunjom, pak grkom. Nikaj nisu hasnita obećanja naših neprijateljah, ar se je Bulgarska naravnala i pogodila s Turčinskom, Rumunjskom i Grčkom, da more na svojega staroga velikoga neprijatelja srba s vojskom navaliti, bez toga, da li se ovi srbu na pomoć žurili.

Tak vezda na jednoj strani bulgari, na drugoj strani mi i nemci pritisakavamo srbe. Kaj bu iz toga? To si lahko moremo premisliti. Za malo vrēme bu do kraja potučen ov naš neprijatelj srb, koj je svojega kralja, onda pak našega kraljića vmoril. Moguće, da bude se Srbija iz mape izbrisala. Kralj njihov Petar, pak čeli korman su vre iz Niš varaša odbežali na Črnogorsku granicu. Ako bude Petar svoj tronuš izgubil, kaj si je zaslužil, odovud bude lahko u Talijansku pobežniti mogel.

Naši neprijatelji su i na Grčku računali, da bude srbu na pomoć. Ali i tu su se vkanili. Grčki kralj ima tuliko pameti, da se nebu na takvu ladju žuril sest, koja se počela vtonuti. Grčki kralj neće s onimi držati, koji su do vezda tabora izgubili, nego rajši s nami, koji smo - hvala Bogu! preobladali naše neprijatelje. Zbog toga je grčki kralj na znanje dal francuzu, pak englezu, da on ne bude pustil prek svojega orsaga francuzke, pak englezke šerege.

Med tem su vre pri grčkom morju na suho zemlju deli francuzke i englezke vojgike. Proti tomu je grčki kralj opet protestiral. Vezda je grčki kralj svojju vojsku oboružiti dal i moguće, da bude jh proti onim potrebuval, koji hoćuju prek njegvogoga orsaga na bulgare i na nas navaliti, da pomogneju srbu. S tem su naši neprijatelji vre zakasnili, ar naša, nemška i bulgarska vojska svaki dēn bolje i bolje napreduje

prama srdini Srbske, da s njim do kraja napravi svoj račun.

Vu zadnjih dnēvih prošloga tjedna su opet lépo napredovali naše vojske u Srbiji. Dnēva 18-ga su odzeli Avala zvanog brega, na dalje Sapina i Makci zvane planine. Mackensena, nemškoga generala šeregi su vre 68 štukov odzeli od srbov. Vnogo mrtvih su izgubili srbi osobito kre Dunava, pri otoku Cigan zvanim. Tu su naši 600 srbov pokopati morali, gda su ov otok osvojili, ar su srbi hitro ostaviti morali svoja mesta.

Bugari su pod Zaječaru vđrli u Srbiju. Dvesto srbov su tu polovili i 8 štukov od njih odzeli.

Rus je na znanje dal Rumunjskoj, da svoju vojsku prek Rumunjske hoće na Balkan poslati proti bugarskoj i našoj vojski. Na to je rumunjska vlada s tem odgovorila, da je svoju vojsku mobilizirati, tojest vu oružje postaviti dala. Ako bi rumunj dopustiti hotel, da ruski šeregi prek Rumunjske zemlje idu pomagat srbu, onda nebi svoju vojsku skupljati dal. Iz toga se ufati moremo, da rumunj neće prek svojega orsaga pustiti ruske čete. Ako bi to rus podsiplom učinil, onda bi se mu rumunj suprot stavil. Kak bude rus i rumunj ov posel med sobum izravnal, to se nezna, ali to je sigurno, da budu naše i nemške čete proti rumunju išle, ako bi on dopustil, da ruski šeregi prek Rumunjske idu srbu pomagat. To se ne bude pripetilo, ar i rumunj zna, da smo svigdi jakši, kak naši neprijatelji. Pak to je naravska stvar, da i Rumunjska rajši drži s onimi, koji su jakši, kak s onimi, koji su slabeši.

Dok se vojniki tućuju u taboru, dotčas se diplomacija pripravlja na mir. Mi tak mislimo, da su naši neprijatelji prevideli, da s nami, pak s nemci ne budu mogli dalje tabor voditi, ar nas ne budu mogli nikak prevladati, niti pak od njih odzete zemlje silom nazaj dobiti. Mislim, da je blizo vrēme, da bude se mir sklopil. Daj Bože, da bi mi istinu imeli, pak bi čim predi vu našim novinam pisati mogli našim čitateljem, da su se počele pogodbe za mir. Ako budu pak naši neprijatelji i na dalje

hoteli vojovati s nami, mi smo pripravni i na dalje pokazati njim jakost naših rukah. S čim dalje bu tabor trajal, s tim već bu bu naši neprijatelji izgubili.

Naša i austrijska vlada se je opet na narod obrnula i peneze prosi za tabor na porgu od naroda. Naši velikaši, biskupi, velike banke su se vre podpisale i opet vnoغو milioniuh dali orsagu na posudu za taborske stroške. Ali to nije dosta. Orsag računava na čeli narod, tak i na puk. Na boljše mesto nigdo nemre svoje peneze dati, kak vu orsačku kassu, ar vekše kamate nigdi nebobi za svoje peneze, pak nigdi nisu penezi tak sigurni, kak vu orsačkoj kassi. Zbog toga i našim čitateljem toga navuka damo, da si iz ladice svaki svoje, vu sranjbu dele peneze slobodu vun zeme, pak naj se javi pri gosponu notarijušu, koj bude mu povedal i navuka dal, kam bi svoje novce nesel i položil.

Za taborske posle i za srečno, konačno nadvladanje naših neprijateljah trebamo i penezni aldov doprinesti za domovinu. Ako pak prišparane peneze damo za ov cilj, to niti nije aldov, nego to je naš hasen, ar kak smo rekli, - boljše i sigurneše sparkasse nemamo, kak je orsačka kassa.

Još samo tuliko iz bojnogo polja, da su naši neprijatelji previdli, da prek Dardanelah nemreju iti, pak zbog toga svoje šerege, iz kojih su stojezer tam izgubili, počneju nazaj potegnuti — Rusa naši i nemški šeregi bijeju i dalje. Francuzi pak nemreju nazaj dobiti svoje varmegije, koje je od njih nemec odzel.

A nazadnje, kaj je s Talijanu? To, kaj je onda bilo, gda su boj s nami počeli. Niti korak nisu mogli vu naše zemlje. Probaju vu noći, po dnevu, vu jutro, na večer, ali naši jih čekaju, pak postrelaju. I talijani su se vre navoljili tabora i za malo vrēme budu prisiljeni za mir prositi, ako nećeju, da jim pomalem čela vojska vuniščena bude.

Naš puk i narodna posudba.

Koj denešnje vrēme po Magjarskim orsagu okolo si pogledne, on čudno gizdavo bude nekaj spazil. Spazil pak bude, da na

orsackih granicah grmiju štuki, naša deca, naša braća svako minuto pred smrtnom stojiju, spazil bude, da neprijatelji gršno i bešno plašljivo čekaju svoju sudbinu, opet videl bude i to, da prinasa nišci se ne plaši, nišci ne dvoji, tomu prinasa niti glasa nęga.

Četirinaesti mesec traja taj strahoviten svętni boj i Magjarski orsag pouzdano obrunalo se je svrhu penez k svoji deci, sad već tretjiput. Kak je to rezglaseno bilo po orsagu žuril se je poljodjelavec, mešter, tergovec, činovnik i svaki drugi, da brzo ponudi svoju pomoć, svoje prešparane peneze. Denes nęga nikakve mržnje med nami, svi smo jednaki, ova strahovitna borba tak nas je skup stukla, kak kovac željezu.

Za nas su navęk tak mislili, da smo tak veliki bogci, da od nas nęje moći nikaj prositi, stęm menje pak dobiti, jerbo s vun male hizičke i nekoi falacek zemlje i tak nikaj nęmam. Kak su naši neprijatelji široko gledali, kad smo pervić 110 milljun, drugoć pak 124 milljun korun skup nanosili, koje peneze upravno samo poljodjelavci i težaki su platili vu orsacku kassu. Dakle samo poljodjelavci su tuliko dali, s vun toga, gde su plemenitaši, veliki banki, fabrike i t. d. Naša moć je puno vekša, kak su to naši neprijatelji mislili. Sad moreju videti, kaj je moguće napraviti on narod, koj na ovi zemlji živi. Videti moreju, da prinasa nęga nikakve odstnutrašnje bune i puntarije, neg svi skupa lępo stiha obavljamo svoje delo, svoje poste. Naj vidiju neprijatelji, da Magjarski orsag tak je bogat i tuliko kinća ima, kak on zdenec, kojega nęje moći pregrabiti. Imamo mi penez zadosa, najmre pak imamo po želvi. Morebiti nigdar je tuliko penez nę bilo po sparkasah i vu orsagu, kak denes. Samo to se zlo, da vno go penez leži vu ladicah, koji penezi tak nemoreju vu promet dojti, vekša stran pak vu krčmu odvandra. Barem denes nęje srećna misel, peneze skrivati, još zloćesta misel pak je vu krčmu je znositi. Denes kad naša jedina mati, domovina prosi nas za pomoć, nišci nesme nikakov strah čutiti ili pak na svakojačke bedastoći peneze vun hitati. Denes za one potrebuje naša domovina od nas takve peneze, koji s dobrim intereso od nazat dojdeju, koji krv prelęvaju za nas na bojnom polju, dakle za našu pravo decu. K tomu pak itak svi ovi penezi doma vu orsagu ostaneju, jerbo doma se kupi zrnje, mrha i sve drugo, kaj soldacija potrebuje.

Svi skupa moramo deržati, odprti moramo budželaruse i ladicę, da silno nę potrebne peneze orsagu damo na posud. Denes od svakoga poštenje zahtęva to, da svaki, kak gud s malom svotum se žuri na pomoć domovini. Ovaj boj nas je već navćil, da svi skupa moramo deržati, ako hoćemo, da domovina nedojde vu pogibelj. Soldati na bojnom polju terpiju i braniju nas, mi pak zanje doma moramo terpeti, nje braniti i zanje aldovati sve onu, kaj smo premoćni. Drugać to nemore biti. Svi za jednoga, jeden za sve!

Dragi i poštovani čitatelji, letošnja letina nęje samo naša, neg onih vitęzov, koji za domovinu vojujeju. Dužnost nam je letošnju letinu onim aldovati, koji dalko od domovina terpiju zanas, da svega dosta budo imali, kaj jim je treba. S vun toga, nemoremo dosta svakoga opominati, da to

nęje samo aldov za domovinu, neg najbolši promet.

Kak i vu kakvo ime je moći peneze orsagu na posud dati?

1. Za naše peneze dobimo od orsaga jedno akciju, koja više vala, kak najbolša banka, jerbo čęli orsag s čęlim svojim imętkom dober stoji i navęk je moći opet na peneze preobrnuti, dakle tuliko vala, kak zlat. Na sto korun šest korun intereša nosi, dakle bolšega, kak vu sparkassi.

2. Za jedno sto korun vrędno akciju, ako ju do oktobra 30-ga kupimo i taki doli splatimo, samo 97 K. 10 fillęrov moramo platiti, ako pak ju po ovim terminu, do novembra 17-ga kupimo, onda 97 korun 40 fillęrov košta. Koj pak bi na rate štel splaćati, on 98 korun plati, ali onda od 100 korun vekšo akciju mora kupiti.

Najmenjša svota, koju na ov cilj moremo dati, je 50 korun, dakle svaki gazda more to napraviti.

3. Akcije kupiti je moći od oktobra 18 ga, do novembra 17-ga.

4. Akcije se dobiju vu svakim stajęruntu, na svaki pošti i vu svaki sparkassi.

5. Intereša navęk majuša 1 ga i novembra 1-ga splatiju. Prvi interes se već 1916 ga leta majuša 1-ga dobi.

6. Gde akcije kupimo, tam je moramo splatiti. Nikakvoga stroška za pisariju ili za biljege nesmeju računati.

7. Svaki, koj akcije splati, dobi jedno namiru skojom po vremenu pravu akciju dobi, kak budo gotove. Ova namira tuliko vala i tuliko je vrędna, kak gotovi penezi.

8. Ove akcije orsag do 1921 ga leta majuša 1-ga nemore odpovedati, dakle ovu čęlo vręme mora od naših penez šest procentov intereša plaćati. Koj vu sparkassi ima peneze i on more na ov cilj je preobrnuti, jerbo sparkassa nesme novce zastaviti, ako je orsagu hoće posuditi.

9. Na ove akcije navęk je moći peneze dobiti, moći je za nje imętku kupiti ravno tak, kak i za gotove peneze.

To su one važne stvari, poleg kojih se svaki more ravnati, ako akcije hoće kupiti, tojest orsagu na dober interes peneze dati, ako pak nešći to nebi razmil, vu svaki kancelariji mu navuka daju.

Na stotine milljunov je već skup došlo taki prve dane. Sam kralj je deset milljunov podpisal. Glasoviten Rotschild bank, od kojega smo prveše vręme sami morali prositi par milljunov, sad se je požuril i odmah je 75 milljunov podpisal.

Tak ide to svaki dan i mi mislimo, da i naši medjimurćani nebudo po ladicah skrivali peneze onda, da je na dober intereš moreju dati i k tomu još i orsagu na veliko pomoć budo.

Antant i Balkan.

Došla je zorja na Balkan.

Negda vremena i to nę jako sdavnja, nę su mogli dosta šale delati iz Balkana. Ako je od toga bila reć, da nešći je neobtesan, rekli su na njega, da je takov, kak Balkan. Ako pak je od male i siromaške državi bila reć, koja se tak hoće sponašati, kak velike i bogate države, opet tak su rekli, da je tak, kak Balkan. Na razvudza-

noga, nepoštenoga i hitvalnoga človeka takodjer nę su imali prostešu reć, kak to: takov je, kak svagdašnji položaj na Balkanu

Vu politici Balkan je takov teritorij bil, kojega je svaka moćna država za svoj cilj ponucala, koj je samo po imeno sloboden bit, ali vu svaki domaći posel su drugi imali reć, drugi su s njim ravnali, kak svakim onim, koj nęma moć, da bi se proti jaksemo branil. To pak je sve svrhu toga bilo, jerbo na Balkanu veliko je siromaštvu bilo od negda, mira pak nigdar.

Sad na jedenput je došla zorja na Balkan.

Naši neprijatelji, englezi, francuzi, rusi i talijani jedenput su samo spazili, da kak stimaju i ljubiju Balkana. Pokedob nę su mogli nas i nemce i reobladati vu Galiciji, barem na milljune su došle ruske čorde prama nam, nę su mogli nemce iz Francuzkoga i Belgijuma vun zbiti, nę su mogli Konstantinapolja zadobiti, niti od morja niti pak od Gallipoli polotoka, još menje pak su mogući bili hitvalni talijani našu granicu predrti, zatem svi su oči na Balkan hitili, morebiti odonut bi nam mogli nogu podeti i stęm prehiti nas. Nę su žalovali nikakov trud, nę pamet diplomatisku, nę nikakve peneze, nę su imali nikakvoga srama stakvemi se družiti, kakve za peneze na sve moći dobiti i na sve je moći na govoriti. Plam njihov je čisto svetel bil: pokedob Srbia je i tak nam neprijatelj, barem još Romaniju su štel dobiti i proti nam spuntati, da naj savez napravi s rusom i naj vdere vu Erdély, dakle vu Magjarsku.

Kad je Romania nikak se nę dala zanoriti, probali su Grčku zbuniti, najpredi spenezi, svakojačkim obećanijom, nazadnje pak s velikom grožnjom, da naj se navali na turćina i tak jim naj pomore Konstantinapolja zavzeti. Dobili su na to grčkoga ministerepresidenta, ali kralj i soldacko zapovedništvo niti čuti nęje štel od toga. Opet se jim je jeden lępi plam prehitil.

Sad su se Bulgariji počeli moliti, jerbo ona je mogućna bila doklam su turćini vu Dardanelli i na Gallipoli polotoku posla imali s antantom, hitro se odzaja na turćine navaliti i za kratko vręme Konstantinapolja zavzeti. Samo to je bęs, da su naprę zrekli, da Konstantinopolj ruski bude i nigdar bulgarski. Obećali su sve Bulgariji, od Srbije Macedoniju, od Grčke jeden veliki falat zemlje. Na to pak su se srbi i grki počeli buniti, jerbo nišci je nę bedak, da za drugomu volju da iz sebe ruku ili nogu doli opererati. Najmre pak srbi su serđiti bili na to, im oni čęloga boja svrhu toga tiraju, da ne zgubiju Macedoniju. Ako hoćęju Macedoniju zgubiti ili s dobre volje prek dat, onda nemoraju denes s bulgarcom boja imati. Antant pak je ravno Bulgariji obećal Macedoniju. Takvo pljusku pak su niti srbi nę štel prenesti, barem su već semo vućni. Antant je poleg toga opet vu vreću bil. Nebi rad bil sre proti sebi zbuniti, opet bez Bulgarije pak nęje mogel nikaj na Balkanu. Bulgaria pak je stęm bolje silila, da srbi odmah naj odпустiju Macedoniju, za koju pak se srbi tak deržiju, kak klopec psa.

Bulgaria pak ai je tak premislila: ako ja hoćem sve onu nazat zadobiti, kaj su moji susedi pred dvemi lętmi od mene pokrali, onda si sama zemem i nenucam

englezko i rusko sumljivo pomoć. I taki je mobilizerala svoju glasovitno soldaćiju. Nastal je na to veliki strah pri naših neprijateljov.

Francuzke, englezke, ruske novine i svi političari do vezda svi su slavili i dičili Bulgariu, i poštenoga bulgarskoga naroda, sad pak nemaju dosta mrskih rećih skojemi bi titulerali Bulgariu. Čija su opet ne postigli i ne su mogućni bili Balkana proti našemo savezniku, proti turčinu zbuniti.

Balkanski narod je spametneši, kak su to od njega naše neprijatelji mislili. Njegva politika je čista. Tak si misliju na Balkanu: na to smo mi preslabi, da bi s našom malom jakostjom mogli boja prehititi. Ako bi antant videl, da zadobi boja, nebi nas moral i nebi nam obećuval zlate brege. Sebican je antant i samo za svoje dobro gledi, tak delamo i mi. I mi samo za svoje dobro gledimo.

Evo je pelda vu susedni Srbiji, vidimo kak je dalko došla na oni strani, na kojoj antant stoji. Vitezki se je branila, vnogo je alduvala, pak itak drvće i svako minuto s velikim strahom čeka, jerbo zna, da pomoći više nema i mora propasti. Ako pak i s našom pomoćjom propadne antant i kak je to naprē videti, da Austria-Magjarska i Nemska zadobi boja, onda je opet i nam došla ekradnja vura, jerbo to bude s nami delati, kaj i kak bude steli. Rajsi mirni ostanemo i samo onda stupimo na bojno polje, kad naša domovina bude to zahtēvala. Naše sablje su nē za to, da s vrho drugoga je potegneno vun, neg samo onda, kad za svoj život je budemo morali.

Vu Bulgariji, kak već to znamo, došla je ova vura. Rus, francuz, englez, talijan i srb je poručil boja Bulgariji. Dakle Bulgarija presiljena je sebe braniti i vdrila je vu Srbju. Sad je na Romaniju došel red. Rus zahtēva od Romanie, da ga prek̄ orsaga pusti vu Bulgariu, ako ga ne pusti, grozi se, da siloma bude prek̄ vudril. Takov je položaj i vu Grčkoj. Antant siloma hoće prek̄ Grčkoga pomoć poslati srbom, Grčka pak to neće dopustiti.

Dakle takov je denes položaj na Balkanu. Kak dugo bude tak stalo, to neznamo, jerbo denes niti na jedno vuru nēje moći nikaj naprē povedati.

Samo jedno znamo, kak su naši neprijatelji zgubili vu Ruskim boja, spoljivo su vojuvali vu Francuzkim i vu Belgiji, zastavili smo je na talijanski granici, niti genuti se nemorein na Gallipoli polotoku, ravno tak bude shodili i na Balkanu. Naši, nemski i bulgarski šeregi neprestalno ideju dalje i dalje vu Srbju, proti Konstantinapolju i kad se ovi tri šeregi zideju i skup sklopiju, veliko zlo bude za antanta. Ako su francuzi, englezi i talijani nikaj nē mogli napraviti s turskim šeregom, doklam je sam bil, kaj bude sad, kad se turski šeregi s našemi i bulgarskimi skup združiju! Za antanta zločesto vrēme se kaže na Balkanu.

KAJ JE NOVOGA ?

Starček.

Starček pod križom moli
Od težkih skrbi već spotrē,

*Brigah i mućnih bolih
On moli tu za srećnu smrt.*

*Nevolja i težkoća,
Nagnula mu je glavu k tlom.
„Smrt vekša ne žuhkoća,
Kak život!“ — tak zdihava on.*

*„Vumret bu meni slatko,
Daj Bog, vu miru da zaspim!
I moj život za kratko,
Vu dugu večnost premenim.“*

*I svaki dan kod križa
Moli se stiha i na glas
Zautanjem, da bliža
Po smrtē, se njemu boljši čas.*

K. M.

— **Dvē jezero štukov ga bilo na dunavskim frontu.** Kambana bulgarske novine pišuju, da vu ovi ofenzivi, koja sad trajaju proti Srbiji, više štukov ga bilo, kak pri Gorlici, gde su ruskoga fronta predrli. Dvē jezero štukov su nastavili na dunavski front i strahoviten ogeñj su spuščali na srbeske pozicije i samo zatem su počeli pešički napredovati. Na bulgarski granici stojeći srbiski regimenti zapoved su dobili, da odmah moraju iti proti Semendriji. Na bulgarski granici poleg toga skorom nikaj soldaćije nēje ostalo. Bulgarci su počeli strēlati Knyazevaca. Dakle med Srbom i Bulgarijom započel se je boj. Jeden telegram već i to javi, da bulgari sedem vojnih sborov su poslali proti Srbiji.

— **Bežiju srbi.** Naše čete od Belgrada silno vdiraju na srbe i Erinbordon brega su šturmom zavzele, takodier i pri Cunako i Strazi napravlene šance. Zarobljeniki povēdali su, da zapoved su imeli do zadnjega človeka braniti ove pozicije. Srbi nē su mogli strahovitnoga ognja vun zderžati i bez svakoga reda su pobešli proti Avala bregu. Strahovitno velikoga zgubička su imeli. Nemci pak su od Požarevaca na zapad pretrali srbe iz dobrih šancov.

— **Skupljajmo koprive i divjoga kostanja!** Soldačko zapovedništvo nuczalo bude na jeden izversten cilj koprive i divjoga kostanja.

Za friške koprive bez listja za svaki metercent 2 korune, za suhe i opet bez listja pak 4 korune plati.

Divjoga kostanja pak po oni čeni bude prek̄ zelo, kakvo čenu bude od dana, do dana imel.

Ženske i deca lēpe penoze moreju zaslužiti, ako ove stvari budo skupljali.

Koprive se ober zemlje moraju odrezati i nēje smeti skorenjom vun pukati. Listje s rukom doli treba potēti, stebila pak se vu snope svežeju i snopi se moraju na suho mesto sraniti.

Na skupljana svota na jedni karti prijaviti se mora vu Nagykanizsu 20 honvédkomu pešičkomu regimentu, koj bude čelo svotu za gotove penoze prek̄ zel.

— **Bulgarci zapreju puta srbom.** Srbi strahovitno se mućnu i hrabro se braniju, da svoje pozicije barem par vur duže zaderžiju, ali kak nam prijava kaže, moreju sveposud retirerali dalje vu odsnutrašnji orsag. Pri Raja potoku naši još kervavu se bijeju srbi i ravno poleg toga znamu, da on vogel kojega Dunaj i Sava dela čisti je već od neprijatelja i našim je vu rukah s Gročka varašom skup.

On srbiski šereg, kojega su na Avalau bregu zbili, iz više divizijih je stal. Ovoga

šerega su čisto vuništili. Istina, da malo srbov su vlovili, ali stēm više mrtvih je ostalo na bojnom polju Od Oršove do Belgrada i od Belgrada do Drine sve je prazno i počišćeno od neprijatelja. I vu Mačvi se nazat vlečeju srbi. Ovdj još trajaju boj i nova prijava je od toga nē došla.

Bulgarci čudnovato su hitro prestupili na granici sve brege i neprestalno ideju proti Zajčaru, Knjaževac i Timok dolini, takodier i Pirot i proti Valandovo. Zavzeli su Muslin Percin i Babin Zub zvane brege i već na Valandovo jurisaju. Valandovo od Strumice na poldan petnaest kilometrov stoji i odovud je samo šest kilometrov ona željeznica, po koji sad antant pomoć vozi srbom. Za ovu željeznicu još velike bitke budo i čudnovato je, da su bulgari već tak blizu došli, da strēlati moreju nanju i stēm su preprētili već antantu, da čete vozi ponjo. Ako ova željeznica bulgarcom dojde vu ruke, srbiski šereg nebude mogel nazat se potēti.

— **Bežiju srbi.** Iz Turn-Severina prek̄ Bukaresta pišuju, da oni grčki rezervisti, koji su prek̄ Srbije steli dimo iti, nazat su morali oditi, jerbo vu Radujevaca su je srbi zastavili i nē su njim dopustili dalje iti. Grki su povēdali, da vnogo srba je po čini prek̄ Dunaja vu Romaniju vušlo. Srbiski begunci su tak povēdali, da za to su morali ostaviti Radujevaca, jerbo srbsko soldačko zapovedništvo odredilo je, da se občina hitro sprazni. Srbiski begunci sad su vu najhušim položaju, jerbo tak hitro su morali pobeći, da nē su imali vremena nikaj sobom zeti.

— **Na Balkanu se prehitio boj.** Iz Rima pišuju, da po zimi samo na Balkanu bude trajal boj i ovdj budo naj jakše bitke. Dakle antantisti ravno tak moraju delati, kak Austria-Magjarska i Nemska, tojest skim vekšo vojsku na Balkan spraviti. Jeden glasoviten političar je rekel, da ostrakmagjarski šeregi samo zato su vu ofenzivnu stupili pri Izonzo, vu Karstu, Karintihiji i Hercegovini, da preprēčiju antantu vekše šerega na Balkan spraviti.

— **Rusi nepustiju dimo bulgarce.** Kiewski zapovednik odredil je, da nesmeju oni bulgari dimo, koji još vojničtvo moreju služiti. Vu Kiewskim okrugu je naj više bulgarca i sad ovim je jako žalostno, da nemoreju dimo oditi i za domovinu vovjuvati. Jednim je moguće bilo skočiti i ovi su već vu Bulgariji i oni su to povēdali, da vnogo bulgarca bi rado dimo došli, ali je nepustiju.

— **Veliki Isvora su spraznili srbi.** Lēpo napredujeju bulgari. Kad su bulgari srbeske patrole nazat zbili i na granici su počištili brege od neprijatelja, bulgarski pešički i žmehki stuki počeli su jurisati na Sveti Nikolo bregu stojeće srbeske pozicije. Kadi Boga brēg je hitro bulgarcom vu ruke došel, takodier i 621 brojni brēga su srbi bez bitke morali ostaviti. Najvažnešo mesto vu ovim okrugu Knjaževac je već obkoljeni i vu Timok dolini bulgari već lēpo napredujeju.

Veliki Isvora su srbi sprazniti morali, čeli varaš gori i vu jednim plamnu je, neprijatelj proti Zajčaru bezi. Kak se vidi bulgari od tri stranih napredujeju najjednut proti Zajčaru, Nisu i Pirotu. Vu ovih bitkah malo srba su zarobili, ali ovi jako siromasko su obećeni. Svi tak misliju, da

za par danov naš šereg i bulgarski šereg vu Timok dolini zišli se budu.

— **Bulgarci su zavzeli Vranju.** Iz Frankfurta pišuju oktobra 19 ga, da je došel telegramm vu kojem bulgarci javiju, da su ulazili vu Vranju Vranja je jedan veliki varaš i stēm su srbi jako vnoogo zgubili.

— **Rusi prěk Romanije budo išli vu Bulgariu.** Iz dobroga mesta je dosel glas, da rusi su počeli se s Rumaniom pogadiati, da naj je pusti prěk Romanije vu Bulgariu. Ovaj korak od rusov je malo prestarašil Romaniju, ali kak se vidi, ruska pomoć nebude veliko hasnila Srbiji, jerbo Bulgaria je dobro pripravljena i nebude se od rusa prestrašila.

— **Hindenburg napreduje pri Rigi.** Okolo Rige opet su slavne bitke bile. Nemški pešički od Mitaua na ishod dvajst kilometrov na jednim trideset kilometrov dugim frontu hitru su vu ruske šance vdrli. Već kak jezero rusov su polovili i vnoogo puških su zadobili. Rusi su potlam od dva krajev šteli nemce prelatirati, ali strahovitno kervavo su je nazat zbili. Takodjer i Linsingen general pri Korminu je nazat stisnut ruse, koji su ovdj takodjer veliki zgubiček imali. Pri Dünaburgu još podjednoma traja bitka.

— **Deset jezer francuza i engleza.** Iz Sofije javiju, da antant je već počel čete voziti vu Srbiju. Jedna prijava tak glasi, da četiri jezero, drugo pak da deset jezer francuza i engleza je već na putu na satoniki monastirski željeznici proti Srbiji. Vu Srbiji stanjući macedončani s celom moćom hoćeju preprěčiti, da antant iz Saloniki proti Nisu vozi započadjuju. Željeznice, moste i tunele na granici su vu zrak spustili i tak spokvarili na velikim falatu sve željeznice, da antant samo s velikom teškoćom more barem nekaj soldacije vu Srbiju s praviti. Glas je došel, da macedončani i pre Dojrani, Ostrovi i Prilepu su s bombami sve željeznice i moste vu zrak spustili. Macedončani nečeju pod srbsku vladu spadati i svrhu toga dēlaju velike neprilike srbov.

— **Zavzeli su Obrenovaca.** Savezni šeregi podjednoma napreduvaju vu Srbiji. Najveksa stran Mačve je našim vu rukah. Savezni šeregi vdrli su prěk Koluvara vode i okolo polnoći 19 ga oktobra zadobili su Obrenovac varaša i od varaša na ishod stojeće breg. Od Belgrada na poldan proganjaju neprijatelja i došli su prěk Ripanja. Jedan naš šereg od Grocke na poldan stojećega Giganj brega sturmu je zavzel. Okolo Avala i Grocka tri dana je trajala bitka i ovdj su vlovili 15 oficirov i 2000 srbov.

— **Bulgarci veliko bitku su zadobili.** Vu Mačvi naši šeregi blizu Šabaca stojiju. Pri Ripanju i Grocki prelatirali su iz dobrih pozicijah neprijatelja. Nemške čete žuriju se od Požarevaca proti Petrovacu.

Bulgarci zavzeli su na Sultan-Tepēn i od Egri-Palanke na zapad stojeće moćne srbske pozicije. Proti Kumanov napredujeju i vlovili su 2000 srbov i dvanajst štukov.

— **Okolo Vranje katastrofa čeka srbe.** Na Balkanu počel se je čistiti položaj, kak se vidi Grčka i Rumania do kraja neutralne ostaneju. Grčka nebude dalje do-

pustila, da antant prěk orsaga spravija čete vu Srbiju. Pri Vranji su jim naši i bulgarci već pretrgli puta i antantu je vezda samo to cilj, da nebi se naši i bulgarski šeregi vu Timok dolini skup sklopili, jerbo onda nam je na jedenput odprti put od Berlina vu Konstantinapoly.

Na celim frontu oštre bitke trajaju i pred našimi štuki srbi morali su Obrenovaca sprazniti i proti Lazarevacu pobećti. Čela okolica okolo Belgrada počišćena je od neprijatelja. Po kervavi bitki vruke nam je došel Požarevac. Kövess i Galvitz generalov šeregi skup su se sklopili i slavno napreduvaju kre jedne željeznice vu odsnutrašnju Srbiju.

Najvažneše je pak vu celim boju, da su bulgarci zadobili Vranju. S tēm su pretrgli puta srbov od Saloniki i sad francuzi samu nad Ūšküb moreju menjshe čete vu Srbiju voziti. Poleg toga lahko velika katastrofa postigne one srbske šerege, koji na severnim kraju vojujeju. Pri Vranji još važni dogodjaji budeju i lahko da za nekoji dan i Pirov varaš propadne.

— **Zmešarija na srbskim soldačkim zapovedničtvom.** Kad su srbi Vranja varaša zgubili, zgubili su i saloniki-nis željeznice, poleg toga pak je veliki strah i zmešarija nastala med onimi oficiri, koji srbske šerege vodiju. N-znaju sad kaj začeti. Svaki dan svelikom molbom prosiju ruse za pomoć. Prama englezom jako su počeli srbi mrziti, jerbo engleze kriviju, da orsag pred katastrofom stoju.

— **Šabaca smo zadobili.** Predi kak smo novine zaključili, došel je telegramm, da su naše čete ulazile vu Šabac, kojega smo vu ovim boju već tretjiput zadobili. Isti ovaj telegram javi, da Mačva ravnicu počistili su od neprijatelja. Kövess general sa jednim nemskim šeregom kre Morave od obredve strani napreduje vu odsnutrašnju Srbiju.

Bulgarci pak su med Zajecar i Knjaževacom vu Timok dolinu vdrli i samo na jedno štukovu hit su dalko od Pirota, gde srbi jako dobre i moćne šance, takodjer i svakojačke tvrdovine imaju.

— **Sbili su talijane i ruse.** Oktobra 21 ga službena prijava ovak govori: Na ruskim bojnom polju od Cartorijeska na zapad čeli dan je zereča bitka trajala. Od Kulikovica na poldan više ruskih šturmih su naši i nemci kervavo nazat zbili. Poleg Styra 1300 rusov su vlovili i tri mašinpuške zadobili. Drugo novoga nēga.

Na talijanskim bojnom polju na čeli zapadni liniji velike bitke trajaju. Vu Tirolu viseput su naši talijanske čete nazat prelatirali, koje su vu naše šance štete vdrli. Na Vigeruthi bregi talijani po danu šestput, ponoć pak triput s velikom moćom su išli na sturmu. Naši tak po dano, kak i po noći svigdar su je tak nazat zbili, da je vnožina mrtvoga talijana ostalo na lice mesta.

Na Dolomit bregah više danov se mućiju talijani, ali bez svakoga hasna. Veliki zgubiček imaju svaki dan, ali još nē su jedan predoj predrli vu naše šance. Sad talijani na Carni breg i kre morja tak strēlaju od serditosti, kakvo strēlanje još nēje se čulo tam.

— **Csaktornjainska šparkassa vu denesnjim broju obznanjuje,** kak je moći tretjiput na bojne stroške orsazu penaze posuditi i tam to prejaviti. Opominamu naše čitatelje i tam to obznanu.

Taborska pėsma.

*Devetsto štirinajst letō nam se piše,
Da si vnogi sirmak suzne oči briše.*

*Domaj je ostavil dečica i ženu,
Pak je moral iti vu tu Srbsku zemlju.*

*S Bogom mi ostane dečica i žena,
Ar je dalko jaka ova Srbska zemlja.*

*Vnoji bi još živel nekoliko leta,
Pak hu ve preminul iz ovoga svēta.*

*Niti jeden človek nē se toga nadjal,
Kaj bil v Srbski zemlji njegov grobek hladan.*

*Za njega se plače žena i dečica,
Njega pak pokrila ta hladna zemljica.*

*Augustuš je mesec dvadesetčetrti,
Kad smo nuter išli vu velki žalosti.*

*Na samo križevo smo pucali na nje
I na par korakov odtirali smo je.*

*S Bogom mi ostani svetomarska fara,
V kojem vnoaga žena zgubila je para.*

*Megyimurje malo mesto me rođeno,
Već te nebum videl vu svojem življenju.*

*Drina voda teče, poleg straža stojj,
A mi siromaki navēke smo ondi.*

*Kad nam bude srbska kugla doletela,
Onda bumoznati da bu velka sila.*

*Protuletna doba vezda nam dohadja,
A nas siromake vekša žalost bhadjja.*

*V protuletni dobi ftičice spēvaju,
Naše tužne oči suzice blēvaju.*

*Vezda nam se rano protuletje dpira,
Ali tužno srce naše nema mira.*

*Svaki premišljava za svu domovinu,
Kak si je ostavil ženu, decu milu.*

*Domaj je ostavil ženu i dečicu,
Tam vu ruke dobil pušku i sablicu.*

*S kem se bude branil od neprijatelja,
Da se nepogubi iz svēta ovoga.*

*Ako srbska kuglja kojega dohiti,
To je Božja volja, drugač nemre biti.*

*Vezda nam je došla protuletna doba,
Ali nam sirmakom jako je žalostna.*

*Ki smo v tudjem svēta, kak šiba na vodi,
Daj nas dragi Jezuš brže oslobodi.*

*O nesrečna Srbija, kaj je napravila,
Da je vnoge pare širom rezdružila.*

*Bolje da bi bila odmah tam prepala,
Nego kaj su domaj drohna deca stala.*

*Cēla Srbija neje vezda toga vrdna,
Kaj ti vnoaga žena para nabu mela.*

*Vezda sem si spisal ovu pēsem malu,
Kaj hu v Medjimurju celo ljudstvo znalo.*

*Vezda si pošilam ovu pēsem malu,
V mesto me rođeno svetomarsku faru.*

*Ovu pēsem spisal Anton Pēter zvani,
Koj je lanjsko leto v Srbiju bil pozvani.*

*Na bojnom polju. Anton Pēter
vojnik.*

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	36—
Rozs	Hrč	28—
Arpa	Ječmen	28—
Zab	Zob	28—
Kukorica új	Kuruza suha	26—
Fehér bab új	Grah beli	40—
Sárga bab	Grah žuti	40—
Vegyes bab	Grah zmešen	40—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	50—
Tökmag	Koštica	50—
Bükköny	Grahorka	28—

STOCK-GOENAC MEDICINAL

SZAVATOLT
VALÓDI
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK GÖZ-
PÁROLÓ TELEPÉBŐL BAREOLA

COGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL, VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

612 18-25

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rádkői-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti VAPNA.

Koji treba zaidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cěnu. Koji treba cěli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cěpanoga suha bukova drva i lapora na vagu.

608 92-*

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel bárki által készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grenadine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, narancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség kizárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. Az alkatrészek ára pontos előírással együtt utánvétellel bérmentve K 450. Őt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára megbeszélhetetlen, mert a munkás felfrissül, nem reszegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik. GROLICH JÁNOS, Angyal-drogéria Brűnn 618 szám (Morvaország).

622 10-20

Must és tavalyi valamint 2 évi kitűnő borok eladók.
Bővebbet Murai Viziszentgyörgy, ugyanott szép, tartós téli alma, ugyszintén főző- és legszebb csemege-alma, keverve méterm.-ként 45 kor.-ért kaphatók Csáktornyára szállítva.

Kiadó lakás!
A Petőfi-utca 10. sz. (Stráhia Testvérek-féle) ház I-ső emeletén - egy, esetleg két szoba, konyhával - azonnal kiadó.
Bővebbet: KOSZTY MÁTYÁS órász-, ékszerész- és látszerész Üzletében.

III. Magyar

Hadikölcsön!

Van szerencsénk a t. közönség b. tudomására adni, hogy a harmadik magyar hadikölcsönre jegyzéseket október 30-ig netto K 97·10 árfolyam mellett elfogadunk. Hogy a jegyzéseket azok részére is lehetővé tegyük, kik momentán készpénz fellett nem rendelkeznek, minden 100.— K névértékű jegyzésre az árfolyam 90 %-át lombardkölcsönként engedélyezzük és pedig, míg a hadikölcsönkötvények 6% jövedelmezőséget biztosítanak, a kölcsönök után 1916. június hó 30-ig biztosított 4%., azontul pedig 1917. év végéig maximum 5% kamatláb mellett. Aki tehát K 1000.— kölcsönt jegyez, K 100.— lefizetése mellett azt már megteheti, s emellett még magának évente szép jövedelmet biztosít. — Október 30-ika után az árfolyam 30 fillérrel drágább, miért is mindenki saját érdekében ezen időpontig jelentse be jegyzéseit.

Csáktornyai Takarékpénztár RT.